

«SLOVENE» velja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Četnostništvo celotno K 240—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 30—
za mesec 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvesta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali uje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 6. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avtr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herz. 7563.

Pa pojdite pod Madžarsko . . .

Ljubljana, 15. decembra.

V volivnem programu bunjevačko-šokačke stranke čitamo: »Za sedaj upravlja s šolami minister za prosveto Pribičević — potom naredb. Ukinil je v višjih šolah verouk. V osnovnih malih šolah je oprl verouk na učitelja, a duhovnik ne sme niti prestopiti šolskega praga, da bi videl, kaj učitelj otrokom o veri pripoveduje. . . . To je najgrše nasilje; na to je treba odgovoriti tako, da vsi državljani odklonijo Pribičevićevo gnilo pogansko »demokratsko stranko« in glasujejo za našo bunjevačko in šokačko stranko. Isti Pribičević nam je po vaseh odvzel naše krščanske šole, a po mestih občinske. Sedaj po naših krščanskih, katoliških šolah poučujejo učitelji nekatoliki, a župniku v šole ni dovoljeno niti pogledati. Na vseh naših, od vzetih nam šolah imenuje učitelje minister. Zahtevamo nazaj naše katoliške, naše občinske šole in zahtevamo, da za naše šole sami izbiramo učitelje, katere sami hočemo.«

To kar uganja minister Pribičević v Vojvodini, je pravi pravcati kulturni boj v najostrejši obliki. Kaj takega si ni drznil početi za časa kulturnega boja v Nemčiji niti Bismarck. In ta kulturni boj se ne vrši morda na podlagi zakona, ampak na podlagi naredb ministrstva za prosveto. Celokupna vlada v teh Pribičevićevih naredbah ni prav nič sklepala, nasprotno dr. Korošec je proti tem naredbam, ko je bil še v vladi, protestiral. Toda ministrski predsednik dr. Vesnić ni storil svoje dolžnosti in je pustil ministra Pribičevića delati, kar je hotel, in tako ubijati državno misel v narodu.

Delegacija Jugoslov. kluba, sestojča iz dr. Korošca, Sudarevića in Evetovića, se je podala k ministrskemu predsedniku dr. Vesniću, da protestira proti nezakonitemu postopanju ministra Pribičevića v cerkvenopolitičnih zadevah in prikaže gospodarsko stanje v Vojvodini.

Odgovor dr. Vesnića je z bengalično lučjo osvetlil in razgalil vso državniško revščino, ki se šopiri v naši državi na najodgovornejših mestih, s katerih se vodi državno krmilo. Dr. Vesnić je izgovoril značilne besede: »Ako Bunjevci niso zadovoljni, mogu ići pod Madžarsku.« In tako ministrski predsednik dr. Vesnić ni govoril prvič! Se moremo li potem čuditi, da je naša zunanja politika doživela popoln poraz in da je ves narod ogorčen radi stalnih neuspehov naših diplomatov?

Dr. Vesnić, ministrski predsednik in statu demissionis, je podal obilico dokazov, da je radikal samo po strankarski tradiciji, da pa je dejansko po mišljenju demokrat. Z demokrati je tudi ves čas simpatiziral in njihovo politiko podpiral. Njegov odgovor protestni delegaciji jasno pove, kakšne pojme imajo centralistični politiki o ujedinjenju: »Služiti moraš brez ugovora samovolji državnih samodržcev, tudi če te po krivici udarjajo in ti jemljejo najprvotnejše državljanske pravice, če ne, si proti državnemu elementu. Ujedinjenja pa ne umevamo tako, da bodo vsi ujedinjeni deli naše države enakovredni. Kaj šel! Če si predstavljáš ujedinjenje tako, potem kar pojd pod Madžare ali v nemško-avstrijsko revščino.«

Proti taki, državo uničujoči politiki je treba najodločnejše nastopiti in jo pobiti, kjerkoli se pojavi. To tudi ni in ne more biti geslo resnih politikov, resnih državnikov. Je-li je dr. Vesnić premislil svoje besede in posledice, ki jih more roditi tako govorjenje iz ust državnega krmilarja ali pa je govoril samo tako tja v dan, da se iznebi tožnikov, namesto, da bi preiskal upravičenost pritožb? Eno in drugo se mora odločno obsoditi! Če ni govoril resno, je njegova izjava obsodbe vredna, ker kaže vse prej nego državniško modrost, če je pa govoril resno, potem ni mislil pametno, ne v interesu celokupne države, še manj pa v interesu Srbije in njenega prebivalstva!

Le pogledimo si državni proračun za 1. 1920/21. Dohodki srbskih pokrajin znašajo 1.954.456.469 dinarjev, izdatki pa 2.757.393.481 dinarjev, dohodki pokrajin bivše Avstro-Ogrske pa 7.718.885.319 K in izdatki 4.947.852.250 kron. Po relaciji 1 : 4 znaša torej primanjkljaj srbskih pokrajin 3.211.748.048 kron, prebitek prečanskih pokrajin pa 2.771.033.069 kron.

Srbijanci imajo torej z moralnega, materialnega in državnega stališča ravnotako razloge, da obsodijo netaktno postopanje g. ministrskega predsednika in statu demissionis, kakor je najostreje obsojamo mi!

General Wrangel in ukrajinsko uprašanje.

Militarično pustolovstvo Wrangla je pri koncu. Pripadniki »edinosti, nerazdeljivosti in nedotakljivosti« Rusije, zakrknjeni starokopitneži, v vprašanjih, ki se tičejo Rusije, so za eno upanje prikrajšani, Evropa pa, upajmo trdno, za eno spoznanje bogatejša. Ali je bilo to neizogibno?

To vprašanje smo mi Ukrajinci že pred meseci pravilno rešili, ko je francosko časopisje Wrangla proslavljalo kot junaka in odrešenika »edinstvene« Rusije ter zastopalo mnenje, da bodo vojne operacije tega generala enkrat za vselej upropastile boljševiško vladu. Mi Ukrajinci smo dosledno in tudi z ozirom na Wranglovo podjetje svarili in zastopali mnenje, da je vsaka vojna akcija proti boljševikom, ki nima žive zaslombe v narodno probujenih masah ukrajinskega naroda, zahtevajočega svojo samostojnost, kratkoročno izključena ter že v kali obsojena na neuspeh.

Naša svarila so bila bob v steno, priznanje takozvane »južnoruske vlade« pod vodstvom generala Wrangla, je pričalo, da je Francija bila pripravljena utopistični ideji obnove nekdanje caristične Rusije žrtvovati samostojnost 40 milijonov duš broječega ukrajinskega naroda. Res je, da je Francija dala Wranglu nalog skleniti sporazum z vsemi protiboljševiški državami nekdanje Rusije, toda kakšno je bilo postopanje Wrangla v tem oziru? Tekom pogajanj z Wranglom v svrhu vojaške kooperacije od strani Ukrajine smo zahtevali mi Ukrajinci kot glavni pogoj priznanje državne neodvisnosti Ukrajine brez vsakega pridržka. Tega pogoja Wrangel ni izpolnil, njegovo postopanje napram Ukrajini je bilo tako nelojalno in prevzeto izrazito imperialističnega duha, da nikdo ni mogel več verjeti na uspeh njegove vojaške akcije.

Namesto, da bi bil z vlado ukrajinske ljudske republike skušal doseči jasen in pošten sporazum, je zašel Wrangel na idejo stvoriti iz svojih neukrajinskih podreptikov fiktivno ukrajinsko vladu. Wrangel je pozval nekatere izmed članov takozvanega »Ukrajinskega nacionalnega komiteja« v Parizu, med drugimi Morkotuna, Mogilianskega i. dr. v Krim, sestavit z Gerbeljem in Igor-Kistjakowskijem psevdoukrajinsko vladu ter raztrobil po svetu, da je sporazum z Ukrajino dosežen.

Ta protiukrajinska politika Wrangla je zapečatila njegovo usodo. Njegova armada, v kateri je bilo skoraj 70 % ukrajinskih vojščakov in 50 % častnikov, je izgubila vsled neprestanih političnih nasprotstev svojo moralčno vrednost ter s tem tudi vojaško odporno silo. Mi Ukrajinci smo notranji razkroj Wranglove armade že pred meseci napovedovali, mi smo znali, da bo Wrangel kakor hitro se zganejo boljševiške čete, četudi maloštevilne, primoran zateči se v zavetje bojne ladje. Navzlic temu je francosko časopisje prinašalo dan za dnevom obsirna poročila o sijajnih zmagah Wrangla, in ako bi številke vojnih ujetnikov Wrangla bile resnične, bi danes ne bilo niti enega sovjetskega vojaka več na svetu. To pretirano junaštvo Wrangla mora danes, ko je poražen, vzbuditi v neinformiranih krogi občutek, da so boljševiki, ki so strli toliko moč generalovo, faktor, s katerim je treba računati.

Kakor torej vse kaže, se bo razdvojil ves politični svet po porazu Wrangla v dva tabora: zahtevi po priznanju sovjetske republike kot realne sile na eni strani se bo od druge strani zagovarjal načrt kaknega novega ruskega Garibaldi, ki bo preračunal, da je možno boljševizem v Rusiji v najkrajšem času upropastiti ter vkorakati v Moskvo v par dneh.

Mi Ukrajinci moramo vzpričo tega zopet svareče opomniti: niti prva niti druga pot ne pelje do cilja. Le pravilna rešitev ukrajinskega problema utegne prinesiti izločni Evropi zaželeni mir.

Kaj pomeni obupni boj Petljure, ki se že tri leta bori brez pomoči in podpore proti boljševikom, se da šele tedaj prav oceniti, ako se pomisli, kako polomijo so doživeli Kolčak, Denikin, Judenič, Wrangel i. dr. Takozvana »Sovjetska Ukrajina«, ki se je rodila v boljševiških glavah z namenom varati svet in okantiti ukrajinski narod za pravico samoodločbe, je odkrito sleparstvo moskovskih rdečih caristov. Vladimir Vinničenko, eden izmed voditeljev ukrajinskih komunistov, ki je pred kratkim bridko razočaran prišel nazaj iz sovjetske republike, je v odprtem pismu, naslovljenem na ukrajinske kmete in delavce, razkril vso nevzdržnost sovjetskega režima v Ukrajini. Kar pripoveduje Vinničenko o centralizmu moskovskih diktatorjev, o protiukrajinskem kurzu in o gospodarski politiki boljševikov, je tako strahno, da morajo le še nepoučeni verjeti, da hode ukrajinski narod še prenašati, da bi mu gospodarilo par roparskih čet, ki so siloma vdrle v njegovo ozemlje.

Pa tudi poizkus, z reakcionarnimi silami oživiti staro Rusijo, zlomljeno po viharjih revolucije, se mora ponesrečiti in razbiti na odporu ukrajinskega naroda. Ona pravljica, katero Rusi kaj pridno razširjajo, da Rusija brez Ukrajine ne more živeti, kateri pa Evropa in Amerika kaj radi verjame, nam Ukrajincem še ne more biti zadosten povod, da bi se njemu na ljubo odpovedali zahtevani državni samoodločbi. Ta zahteva temelji na volji ukrajinskega naroda, ki zametuje tako rdeči kakor beli carizem.

Mi Ukrajinci ponujamo pred celim svetom dokaz, da boče ukrajinski narod svojo samostojno državo. Mi hočemo, da se skliče konstituenta, ki bo to svetu dokazala. Dokler se ta mnogokrat izražena volja ukrajinskega naroda ne bo vpoštevala, v vzhodni Evropi ne bo miru. Kaj pa to pomenja za celo Evropo, se danes ne sme prezreti. Pomotna politika zapadnih držav glede iztočnih vprašanj je bila za nas najhujše gorje ter nas spravila na rob propada.

Če obstoja potreba, narediti na iztoku mir, in ta brezdvomno obstaja, potem se ta politika ne sme nadaljevati. Bo li sedaj, ko je Wrangel poražen, prodrlo spoznanje, kakšna zakladnica neizčrpljivih, neizbrabljenih moči je Ukrajina, z ozirom na mir, katerega sedaj ves svet išče?

Dr. Valerijan Brendzan,
šef ukrajinskega tiskovnega urada.

Vprašanje Zadra.

Attilio Tomavo v »Idea Nazionale« opisuje ekonomično propadanje Zadra radi odcepljenja od Dalmacije in pravi, da mnogi dalmatinski italijanski patrioti izražajo misel, da bi bilo mnogo bolje, če bi Zader ostal pod jugoslovansko suvereniteto. Res se v Zadru pojavlja jaka struja, ki zagovarja revizijo rapalske pogodbe v tem smislu.

Zadržani so si sami krivi svoje nesreče. Naši delegati v Rapallu so predlagali, naj se Zadru da tako velika narodna avtonomija, kakor si jo on sam želi. Bili so celo pripravljeni zadrsko prebivalstvo osvoboditi od vojaške dolžnosti in prepovedati državnim uradnikom udeležbo pri občinskih volitvah. Zadržani pa tega niso hoteli nego v kompenzacijo za odhod admirala Milla zahtevali popolno pripadnost k Italiji.

Zdaj imajo, kar so želeli. Milla je odšel, na njegovo mesto pa je kot predstavnik italijanske suverenitete stopil general Toranto, ki zelo energično nastopa. Zadržani pa zdaj uvidevajo, da jim preti gospodarski pogin, ko so popolnoma odrezani od svojega naravnega zaledja.

Komunistična stavka na češkoslovaškem.

LDU Dunaj, 15. dec. (DunKU) »Neue Freie Presse« poroča iz Brna, da je prišlo pri zopetni zasedbi oslavske centrale do srditega streljanja, pri čemer je bilo mnogo oseb ranjenih. V Olomucu so vsa javna poslopja zasedena, kar izvršujejo po večini čete nemške narodnosti.

LDU Dunaj, 15. dec. (DunKU) »Neue Freie Presse« javlja iz Goedinga, da je v ponedeljek skupina komunističnih delavcev zasedla okrajno glavarstvo. Orožniki in vojniki, ki so kasneje pritekli na pomoč, so bili razoroženi. Delavci so izlekli okrajnega glavarja nasiloma na cesto in ga pretepli. Prišlo je tudi do plenjenja, katerega je ustavilo vojaštvo, ki je prišlo kasneje na pomoč v ojačenem številu. Ko so vojniki zasledovali plenilce, so začeli ti nanje streljati. Vojaki so odgovorili z nekaj salvami, pri čemer je bilo mnogo težko in lahko ranjenih. Zvečer se je posrečilo dohlim legionarijem, da so vse zasedene objekte osvobodili.

LDU Praha, 15. dec. (DunKU) Kakor doznava »Česke Slovo«, je bilo pri večerajšnjih izgredivih v Brnu pet oseb ubitih in 23 ranjenih. Število ranjenih pa bo najbrže večje. Dva ranjenca sta že umrla.

Kralj Konstantin odstopi?

LDU Benetke, 15. dec. (Stefani) Kralj Konstantin je sredi dospel semkaj iz Švice. V njegovem spremstvu se nahaja kraljica Olga, dalje kraljevič Pavel in dvorjanstvo. Kralj se vkrca jutri na ladjo, ki ga odpelje proti Pireju.

LDU London, 14. dec. (DunKU) »United Press« doznava iz Pariza: Kakor poroča »Echo de Paris«, je izjavila kralju Konstantinu blizu stoječa osebnost, da kralj noče spraviti deželo v težaven položaj, in da namerava, čim sede na prestol, takoj zopet odstopiti. Njegov sklep je povzročen po zahtevi Rhalisa. Kralj vztraja pri tem, pokazati zaveznikom, da se iz lastnega nagiba odpoveduje prestolu.

Razorožitev narodov.

LDU Ženeva, 14. dec. (DunKU) Poročilo razoroževalne komisije, ki je bilo danes predloženo skupščini zveze narodov, se naslanja na nastopna načela: 1. Razorožitev se mora izvesti v zmislu mirovnih pogodb. 2. Naslanja se na to, naj se razdeli izvrševanje teh točk za ostale države v tri etape, namreč v omejitve oboroževanja, znižanje oboroževanja in razoroževanja. 3. Z ozirom na člen 8. dogovora, na izjave vrhovnega sveta in bruselske konference ter z ozirom na to, da je prvi pogoj za omejitev oboroževanja, popolna izvedba določb, ki se tičejo razoroževanja, predlaga komisija sveta zveze narodov, da sestavi posebno vojaško komisijo, sestojčo iz kompetentnih osebnosti političnega in vojaškega življenja, ki bo proučevala vprašanja, ki se tičejo razoroževanja, in ki bo predložila načrt vladam, v zmislu katerega se bodo obvezale, da dve leti po poteku poslovnega leta ne zvišajo vojnega proračuna s pridržkom obveznosti ki jih predvideva člen 16. dogovora in izjemnega položaja v zmislu odstavkov 2 in 6 člena 8.

LDU Ženeva, 14. decembra. (DunKU) Danes je bila končana diskusija o razorožitvi. Predsednik je glede glasovanja predlagal, naj se ona mesta, ki se tičejo dvoletnega proračuna, odločijo od ostalih resolucij in naj se predlože v glasovanje na željo v isti stilizaciji, toda posebej. To pomenja, da je za njih sprejem potrebna le večina, dočim morajo biti resolucije sprejete soglasno. Nato so bile soglasno sprejete vse resolucije, izvenemši omenjenih mest. Barnes in Cecil sta nastopila proti temu, da bi se sklep, ki se tiče dvoletnega proračuna, z izpremembo še izboljšal, ker predstavlja edino pozitivno točko vsega delovanja komisije.

LDU Ženeva, 14. decembra. (DunKU) Svet zveze narodov je sprejel dva načrta začasne finančne komisije. Prvi se tiče sestave odbora treh juristov in 3 finančnikov, ki bo imel predlagati one ukrepe, ki bodo olajšali uresničanje onih kreditov, ki se bodo povračali potom prodaje z denarjem nakupljenih in nato obdelanih sirovin. Drugi načrt predvideva ustanovitev mednarodne komisije, ki se bo pod pokroviteljstvom zveze narodov bavila z uveljavljanjem mednarodnih kreditov.

Komunistično obdelavanje zemlje v Rusiji.

Kakor znano je sovjetska vlada večinoma na veleposestvih, odvzetih prejšnjim lastnikom, kot eksperiment uvedla »sel-skogospodarske komune« ali »sovhose«, kakor se imenujejo po kratki. Te komune sestojijo iz več vasi na ta način, da se zemlja obdeluje skupno in s skupnimi sredstvi, pridelki pa se razdelijo med te, ki so jo obdelovali. To je koncesija kmetom, ker vsaki član društva ostane lastnik konjev, blaga in orodja, vloženega v delo. Zemlja se obdeluje na veliko, kolektivistično, in vsaki član more iz društva izstopiti in samostojno obdelovati del zemlje, ki se mu odmeri. Pri tem se gleda, da dobi kot del ono zemljo, ki jo je že pred sovjetskim režimom posedoval. Upravljajo te komune posebni odbori, ki imajo svoja pravila in delavno disciplino.

Ta sistem je le modernizirani staroruski »mir«. Kjer tega »mira« ni bilo, osobito v Sibiriji, se ta komunistična ne da izlepa izvesti. Sicer je vse to eksperiment, katerega rezultate pokažejo bodoča leta. Boljševiška »Pravda« od 9. novembra poroča o inspekciji »Sovhozov« in objavlja poročilo inspektorja, ki je na mnogih »Sovhozih« našel nezadostno produktivnost, tako da se člani komune ne morejo niti zadostno sami prehraniti. Tudi sanitarne razmere so take, da doslovno piše: »Izgleda tako, kakor da nimamo pred seboj delavcev sovjetske republike, marveč sužnjev starega Rima.«

Vzrok je v prvi vrsti ta, kakor objasnjuje ista »Pravda« v 259. številki od 18. novembra, da se je povsod v Rusiji silno razpasel birokratizem. Socialnih uradov, naprav in inspektoratov je nebrojno število, produktivnosti pa nobene. Uradniki so večinoma ljudje stare šole in režima, ki ali sami ne verjamejo v uspeh novih metod ali pa store samo, kar so dolžni, nimajo pa talenta kaj ustvarjati.

Splošno produktivnost bo mogoče dvigniti le tako, da se v Rusijo pritegne tuji kapital. Tako bodo zdaj Amerikanci eksploatirali ogromna bogastva Kamčatke. To je najnovejša politika sovetov.

Konec Semenova.

Kakor znano, se je v Sibiriji najdeli ustavljal boljševikom ataman Semenov, ki se je z malo armado držal v Čiti. Odtod je jeseni t. l. polagoma se začel umikati proti kitajski meji. Naposled je vdril v Mongolijo in zasedel mesto Urgo. Kitajci so ga oblegali, pa dolgo niso nič opravili. Kitajcem so šle na pomoč sovjetske čete. Zdjaj pa se poroča, da so kitajske čete same zavzele Urgo. O usodi Semenova ni še nič znanega. Boljševiške čete so se iz kitajskega ozemlja umaknile.

Nova republika v azijski Rusiji.

V Irkutsku se je vršil narodni kongres Burjatov (enomilijonsko mongolsko pleme jugozapadno od bajkalskega jezera), ki so sklenili osnovati svojo republiko. Sovjet v Moskvi je to vzel na znanje in objavil dekret, glasom katere se burjatska republika priznava. Republika bo stopila z moskovsko vlado v stik glede obbeh smernic zunanje politike.

Kako izgleda sedaj v Sevastopolu?

Po odhodu generala Wrangla so boljševiki naznačili za komandanta mesta nemškega poročnika Böhmerja, ki je bil za časa germanske okupacije Krima komandant mesta Akimovke in je ostal v Rusiji.

Komandant izrednega sodišča (Črezvičajke) je bivši polkovnik carske garde Savisko.

Najprej so aretirali okoli 500 delavcev pristanišča in dokov, ki so pomagali Wranglovi armadi se vkrčiti in zbežati. Večina je usmrčena. Ljudje so bili prve dni razstreljeni po ulicah brez sodišča. Okoli 8000 moskvičanov in petrogradčanov ki so živeli na Krimu, je bilo aretiranih in odvedenih v Rusijo. Po Nakimovskoj ulici so obesili mnogo kontrarevolucionarjev. Na celim Krimu je več kot 10.000 oseb plačalo s svojo glavo svojo pomoč Wranglovemu režimu.

Prispevajte za sklad S. L. S.!

Politične novice.

+ Demisija deželne vlade sprejeta. Uradno se razglša: Minister za notranje stvari Draškovič je predednika deželne vlade za Slovenijo dr. Janka Brejca brzojavno obvestil, da je sprejeta njegova demisija, kakor tudi ostavka poverjenikov za uk in bogočastje dr. Karla Verstovška, za javna dela inž. Dušana Serneca in za kmetijstvo Jakoba Jana. Ministrski svet je vodstvo deželne vlade za Slovenijo in predsedništva do nadaljnjega upravljal po činu najstarejši uradniki dotičnih resortov, in sicer posle poverjeničstva za uk in bogočastje vladni svetnik dr. Franc Skaberne, posle poverjeničstva za javna dela gradbeni ravnatelj inž. Anton Klinar in posle poverjeničstva za kmetijstvo dvorni svetnik dr. Ivan Vertačnik.

+ »Deželna vlada za Slovenijo«. Posle deželne vlade in predsedstvo vodi vseučiliški profesor dr. Leonid Pitamic, ki je po končanih volitvah takoj po ugotovitvi rezultata volitev zaprosil ministrski svet, da ga razreši njegove dolžnosti kot vodjo poverjeničstva za notranje zadeve. Dr. Pitamic vodi tudi poverjeničstvo za notranje zadeve. Posle odstopivših poverjenikov za uk in bogočastje, javna dela in kmetijstvo pa upravljajo po činu najvišji uradniki v dotičnem poverjeničstvu, in sicer vladni svetnik dr. Skaberne, gradbeni ravnatelj dr. Klinar in dvorni svetnik Vertačnik. Razen tega imamo še poverjenika za pravosodje dr. Ravniharja in poverjenika za socialno skrbstvo Adolfa Ribnikarja. Čuden je kombinirani sistem, po katerem je sestavljena sedanja provizorična in neprovizorična deželna vlada, v kateri sedita kar dva zastopnika JDS, ki bi ji po volivnih rezultatih (7½% vseh mandatov) pripadalo k večjemu eno poverjeničstvo. Po vseh pravih političnega takta bi morala zastopnika JDS v deželni vladi po demisiji centralne vlade podati tudi demisijo kot poverjenika. To bi bilo tudi točno po sistemu, ki ga je načelno uvedla ravno JDS. Do danes pa še nobeden demokratiških poverjenikov ni podal svoje demisije.

+ Balkanska metoda. Demisija poverjenikov SLS je bila takoj sprejeta. Kakor izvem, so predsednik deželne vlade in odstopivši poverjeniki prav veseli in zadovoljni, da so bili takoj, takorekoč z obratnim brzojavnim odgovorom razrešeni od svojih dolžnosti. Mi pa pri tem ne moremo in ne smemo prezreti balkanske metode, ki se je pri tem poslužila osrednja vlada, ki se je z ozirom na Slovenijo držala te balkanske metode, kadar so v njej sedeli demokratije. Po vseh evropskih običajih se poveri demisioniranim vladnim funkcionarjem nadaljno vodstvo vladnih funkcij, dokler se vprašanje nasledstva definitivno ne razreši. Morda pa delamo Balkano krivico, ako to metodo imenujemo balkansko? Evropska pa gotovo ni in to smo hoteli pibiti!

+ Polom demokratiške politike. Demokratiški listi, med njimi tudi »Slovenski Narod«, so zdaj polni črnogledih člankov, v katerih se riše zunanji položaj naše države v najtemnejših barvah. D'Annunzio se ne umakne iz Reke, ker baje čaka na izbruh revolucije na Hrvaškem, Mažarska stoji tudi s puško ob nogi; da Habsburžani prežijo dalje, je tudi znano. Zanimivo pa je, da demokratiški listi vso krivdo vračajo ne samo na gospoda Radiča, ampak — čujte! — tudi na dr. Korošca in dr. Gosarja, ki da nočeta priseči kralju Petru, pač pa bi »najraje prisegli katoliškemu kralju Viktorju Emanuelu.« Že iz tega se vidi, kako »resno« so zamišljeni ti članki. Če bi demokratiški politiki količkaj umevali interes naše države, bi se morali vprašati, kdo je kriv, če ima naša država res tako slab kredit. Našli bi kmalu, da so pravi in edini krivci oni sami. Kljub jasno izraženi volji hrvatskega in slovenskega naroda nočejo nič slišati o pametni avtonomiji, jemljejo Bunjevce brez zakona kar potom absolutističnih naredb versko in šolsko avtonomijo, nasilno uvajajo cirilico, kratijo konstituantno njeno suvereniteto, so na Hrvaškem s svojim vojaškim rekvizičnim zakonom povzročili krvave nemire in tako ustvarili teren za Radiča. Če je državna misel vendarle le še dovolj krepka, je to zato, ker se je ljudstvo oklepa kljub vsemu nasilju, ki ga je uvedel v državi demokratiški sistem. Plemenske mrznje proti Srbom v Jugoslaviji ni razen pri tistih, ki demokratiške grehe pripisujejo Srbom. To »mrznjo« so si zdaj izmislili demokratiški listi sami, da zvalijo krivdo iz svojih lastnih ramen na druge. Seveda, če se najdejo med Srbi taki politiki, kakor je g. Vesnić, ta prisrčni prijatelj demokratov, ki Slovence in Hrvate podi proč, češ, če vam naš centralistični sistem ne ugaja, pa pojdite nazaj, odkoder ste prišli — potem ni čuda, če si ljudstvo o tem ustvarja svojo sodbo. Če bi demokratiška stranka še par let vladala, bi ne bilo prav nič čudno, ako bi država res šla na kose; toda trdno smo prepričani, da bo država obstala, razbila se pa bo demokratiška centralistična politika. In za to je že skrajni čas.

+ Dr. Hainisch zvezni predsednik v Nem. Avstriji. Izvolitev zveznega predsednika Nemške Avstrije je bila težka stvar, ker se krščanski socialci, velenemci in socialisti niso mogli sporazumeti glede osebe. Pri petem poizkusu so se krščanski socialci in vsenemce zedinili na izvenstrankarja dr. Hainisch. Dr. Hainisch je znan kot hud nacionalist, česar tudi v svojem nastopnem govoru ni prikrival, češ da ga nihče ne more nadkriti v ljubezni do nemškega naroda. Poudaril je tudi, da je st. žermenska mirovna pogodba milijone Nemcev odtrgala od nemškega naroda.

Koroško.

k Prazne župnije. Krški ordinariat razpisuje s dne 22. novembra 23 župnij in sicer: Hodiše, Skoflje, Apatje, Galicija, Kotmaraves, Bilčove, Slovenji Plajberk, Borovlje, Skočdol, Gozdanje, Pokrče, Slovenji Šmihel, Ukve, Labud, Brnca, Šmarjeta pri Telenbergu, Gorenče, Vovbre. Te so vsled zadnjih dogodkov in nesrečnega plebiscita izgubile svoje dušne pastirje. Nadalje nezasedeno lepo župnijo St. Vid v Podjuni in nekatere manjše župnije, ki so že dosedaj bile le soprovizure, tako St. Andraž na Jezerskem (Jugoslavija), Golšovo, Ljubelj, Drava. Nadalje naznanja 26 župnij v zamenjavo, ker bi bili radi dotični župniki premeščeni. Med temi so tri iz kanalske doline (Italija), ena župnija slovenska (Ukve), dve nemški (Pontabelj in Kokovo). Uboga slovenska Koroška!

k Duhovniki ne smejo v šole! Na več krajih, tako v mestu Velikovecu, je šolska mladina po nemških kričalcih tako nahujskana zoper slovenske duhovnike, da katehetje ne smejo v šolo. Če bi prišli v šolo, bi otroci zapustili šolske prostore. Zato morajo tudi tisti duhovniki, ki so še ostali na župnijah, v veliko služajih zamenjati svoje župnije.

Pliberk. Divjaštva na Koroškem, ki jih povzročajo Nemci in nemčurji, se ponavljajo. V pobojih in nasilstvih iščejo zadoščanje. — Ko se je pred nekaj dnevi vozil pliberški g. dekan v Celovec, ga je hotelo pet nemčurjev po vsaj sili na mostu čez Dravo vreči skozi okno v vodo. Peklensko nakano je preprečil sprevednik, ki je izjavil, da je odgovoren za gospoda. — 21. novembra so obhajali nemčurji svojo laži-zmago v Globasnici in Šmihelu pri Likebu, kakor tudi po raznih drugih krajih. Povabili so tudi Slovence, nekatere, a ko jih je nekaj res prišlo, so jih nemčurji in pa Nemci naglani s psokvo »čušje« in nekatere izmed njih prelepli. Tako je na primer znani nemčur podil Slovence četrte ure daleč z odprtim nožem. Orožništvo, ki je bilo tudi navzoče v velikem številu, je vse to slišalo in videlo in ni branilo preganjanj. So pač zato tukaj, da ščitijo in varujejo nemčurske divjake pred napadenimi Slovenci. — Par dni pozneje je voz divjakov napadel na cesti dva posestnika iz bistriške občine, ko sta se vračala domov. Podobni napadi se ponavljajo dan za dnem. Slovenci niso nikjer varni pred nemškimi barabami. Tisoč orožnikov, ki so v coni, jih ne moti popolnoma nič pri njihovem poslu. Ni bilo še slišati, da bi orožniki prišli ali posvarili enega izmed njih. — To je tisto varstvo manjšine, določeno v mirovni pogodbi in po Nemcih podpisano in obljubljeno! Marsikateri slepec je že spregledal, a kaj pomaga, ko je prepozno. Najbolj pa že tepe izdajstvo revne ljudi in delavce, ki so pri glasovanju odločevali. Malo jesti in slaba plača je njihov delež, ki ga jim je Avstrija odločila. Nemčurji so se pa že tudi začeli ravsati in kavstati med seboj. V Globasnici n. pr. sta si dva glavna agitatorja pošteno v laseh. Judeževi groši, katerih si niso razdelili med seboj po pravem ključu, so vzrok. Kuharju že predsedala komisarstvo, Paru pa avstrijsko in pravi, da bo šel v Jugoslavijo. V več krajih pa se opaža — bodisi slučaj ali kaj — da nemčurji obiskujejo razne nesreče in — sila kola lomi — ponižajo se ter pogostokrat iščejo pomoči in jo morajo iskati pri — Slovencih. Zaslužno in pošteno plačilo je prejel za svoje objeme in poljube v Pliberku Kuharjev oče iz Šmihela. Ko je poslal svoj denar — okoli 30.000 jugoslovanskih kron v Prevalje v hranilnico po svojem zetu, so istega prejeli nemški orožniki, mu odvzeli denar in ga peljali v Pliberk. Doma je zet povedal, kaj se mu je zgodilo. To je bilo jeze, kletve in vseh mogočih primkov na tiste »objemajočec« in druge Nemce, da se je kmalu zvedelo daleč naokrog. Dobro plačilo za poljube! — Namesto zloglasne »Koroško Korošcem!« so nemčurji začeli izdajati nov list: »Koroška domovina«, ki piše popolnoma v tonu in duhu prejšnjega lista. Samo ime je drugo. V svoji prvi številki priobčuje škofov list, ki poziva k miru in napoveduje misijone po deželi, a obenem pa hujska vernike proti svojim dušnim pastirjem, jih zmerja s kranjskimi in srbskimi smetmi in hujska ter blati vse, kar je slovenskega. Že iz prve številke se pozna, da celovški izdajalec nimajo mirne vesti in da ji mtudi pamet še ni v pravem tiru. Slovenci tega lista ne bomo brali, pač pa pogrešamo čitva, zlasti naš »Mir«. Nemških listov ne maramo in tudi ne znamo čitati, svojih nimamo, slovenskih pa čez mejo ne puste ali pa le malokatero številko. Smo pač zopet sužnji!

Čuden red v Koroški. Neka Messner je prodal vse svoje imetje v Velikovecu ter odpotovala dne 8. decembra čez Pliberk v Meziško dolino. V Pliberku jo srečata dva nem-

ška orožnika, katera sta ji vzela ves denar, 2085 jugoslovanskih kron ter ji potem rekla: »So, jetzt können Sie nach Jugoslawien abfahren.«

Dnevne novice.

— Dr. Mahničev pogreb. Pogreb zemeljskih ostankov dr. Mahniča se vrši v soboto ob 9. dopoldne. Iz Slovenije se udeležijo pogreba številne deputacije, med njimi zastopstvo SLS, deputacija starešinstva kat. akademskih društev, Orlovske zveze, Jugoslovanske strokovne zveze in raznih drugih korporacij.

— Sožalje deželne vlade. Predsedništvo deželne vlade je povodom smrti škofa dr. Mahniča izreklo brzojavnim potom svoje sožalje presv. nadškofu zagrebškemu, dr. Ante Bauerju.

— Odbor Leonove družbe ima svojo sejo v četrtek, dne 16. t. m. ob 5. uri zvečer v prostorih K. T. D., L. nadstropje. Podpisani prosi vse odborne članke, da se seje prav gotovo vsi udeležijo, ker je posvečena spominu umrlega biskupa dr. Antona Mahniča, duševnega ustanovitelja Leonove družbe — Predsednik.

— Poverjenikom Mohorjeve družbe. »Slov. Straža« prosi vse poverjenike, da ob priliki razdeljevanja družbenih knjig po stari navadi zopet prično z nabiranjem za sklad Mohorjanov. Njen delokrog je danes veliko večji, zato tudi gmotna podpora veliko bolj potrebna. Spomnite naše Mohorjane na žalostno usodo našega naroda, vplivajte nanje, da bo vsak Mohorjan daroval vsaj majhen znesek za »Slovensko Stražo«.

— Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani opozarja p. n. občinstvo, da se ji je posrečilo nabaviti večjo množino la Chromokartona in bo v stanu postreči vse naročnike, ki so se zanimali za tisk razglednic. Prvotna naročila blagovole naj se obnoviti. Izvršitev tiska v enem ali večbarvnem tisku.

— Razpis služb. Gradbena direkcija je v Uradnem listu št. 145, priobčila razpis več mest tehničnih uradnikov z visokošolsko in srednješolsko teh. izobrazbo.

— Brezmejna podivjanost — pokopališče opustošeno. »Slov. Narod« poroča iz Metlike: V noči od 8. na 9. decembra so doslej še neznan storilci popolnoma opustošili mestno pokopališče metliško pri Sv. Roku. Od 50 do 60 spomenikov — če ne več, vsled zapadlega snega se namreč natančno število še ni moglo ugotoviti — so porušili. Kar je kamnitih, so jih prevrnili in deloma s podstavki vred iz zemlje izruvali, železne križe so pa do tal pripognili, pri čemur so se ti po večini prelomili. Na vsem grobišču stoji samo še 6 kamnitih, 7 železnih in par lesenih spomenikov. Škoda je velika. Žalosten pogled se nudi človeku. Vsekrižem leže po tleh nagrobni kamni in železni križi. K sreči pokriva snežna odeja zemljo, da tako vsaj deloma zakriva to brezprimerno razdejaje, nasledke zločinskega dejanja posurovelih lopovov. Vrh tega so ti brezvestneži vzeli iz mrtvašnice mrliške nosilnice, jih nesli v mesto ter jih tu postavili pred neko gostilno. V soboto zvečer, dne 11. t. m., se je za čin zaznalo. Bliskoma se je raznesla novica po vsem mestu. In drugi dan so ljudje romali na grobišče kakor v Vseh Svetih, da se na lastne oči prepričajo o tem, česar niso mogli verjeti govorici. Med ljudstvom vlada vsesplošna razburjenost in velikansko ogorčenje. Razpisane je nagrada 1000 kron za tistega, ki bi odkril zločinca ali mogel vsaj podati znake, na katerih podlagi bi se dali krivci izslediti. Pozivljamo vse, ki bi kaj znali o storilcih, naj to nemudoma javijo ali okrajnemu sodišču ali pa orožnikom v Metliki. Poudarjamo, da je v interesu vseh poštenih Metličanov, da se čimprej izve za te podleže in da se čimprej izroče pravici v roke.

— Podružnica društva Pravniki se bo v Mariboru za okrožje mariborskega okrožnega sodišča ustanovila pri ustanovnem zborovanju v soboto 18. decembra ob pol 20. uri (pol 8.) v Narodnem domu v mali dvorani. Pripravljalni odbor vabi k udeležbi slovenske pravnike vseh strok.

— Taborišča za protidržavne elemente. Notranje ministrstvo je ustanovilo dva taborišča. V te bodo pošiljali one elemente, ki rujejo zoper današnji državni red. Eno taborišče se nahaja v Mostaru. Tam so najbolj revolucionarni hujskači, posebno tuji. Med ostalimi je v Mostaru tudi veliko ruskih beguncev, ki so takoj po prihodu pričeli agitirati za komunizem. Tudi nekaj romunskih agitatorjev, ki so ogrožali našo notranjo uredbo, je v Mostaru. Pred nekaj dnevi so pričeli Romuni gladovalno stavko, katero je pa izvajalo samo pet ujetnikov. Drugi tabor je v Valjevu, kjer je bilo doslej beguncem dovoljeno, da so hodili po mestu, seveda pod nadzorstvom. Ker so pa begunci že velikokrat poskušali ubežati, namerava ministrstvo preložiti internacijske taborne na kak osamljen dalmatinski otok.

— Volkovi in medvedje. V časopisje je zašla vest, da so se kar naenkrat pojavili na Dolenjskem volkovi in medvedje, ki utegnejo, kakor modruje neki dnevnik, postati nevarni celo ljudem. Da se bo stvar

prav razumela, bodi povedano to-le: Medved je v kočevskih in ribniških gozdovih stalna divjačina in se jih vsako leto nekaj ustrelji. Nevaren ni niti ljudem, niti živini, ker se preživlja ponajveč z rastlinami (razne jagode in maline, lesnike, drobnice, žir in želod), žuželkami in mrhovino. Ko se približa zima, se nakne v svoj brlog, kjer tiči nekako do svečnice. Volk je bil do vojne v naših loviščih že popolnoma iztrebljen, le v razsežnih gozdovih snežniške graščine se jih je bilo nekaj ohranilo. Med vojno se je pa ta zver, ker je morala večina lovcov k vojakom, zelo zaplodila in dela že nekaj let sem v kočevskih, ribniških in ložkih loviščih pri divjačini, pa tudi pri čredah, ogromno škodo. Največ jih je slediti okrog Drage in Trave ter Loškega potoka, dalje okrog Gotenice in Grčaric, sveda tudi po Veliki gori nad Ribnico in Sočražico. Klatijo se pa tudi že po Krimu in po gozdovih okrog Rakitne, da, celo na Gorenjskem so se pojavili. Okrajno glavarstvo v Kočevju je lansko leto započelo široko zasnovano akcijo, da bi se ta zver zatrla. Žal, da smo imeli tako mlo zimo, da jim ni bilo mogoče priti do živega. Vendar jih je bilo ustreljenih kakih deset. — Človeka se bojiša oba: volk in medved in bežita pred njim.

— Še je čas, da si preskrbi vsaka naša hiša po vsakoletni navadi našo »Družinsko pratiko«, za prihodnje leto 1921. Pratika stane letos brez poštne 5 K in se dobiva skoro po vseh trgovinah. Kjer bi je ne bilo mogoče dobiti, naj se naroča naravnost pri založništvu v Ljubljani. Zahtevajte povsod našo pratiko s podobo sv. Družine. Pri večjem naročilu se dobi na vsakih 10 izvodov en izvod za nameček. Naslovi za večja naročila: Založništvo Družinske Pratile v Ljubljani. Znesek naj se odpošlje naprej.

— Glavna skupščina Zveze industrijev. Zveza industrijev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani sklicuje svojo redno glavno skupščino za poslovno leto 1920 na nedeljo, dne 19. decembra t. l. Skupščina se vrši ob 9. uri popoldne v deželnozborski dvorani deželnega dvorca. Zveza industrijev, ustanovljena dne 9. februarja 1919, združuje v svoji organizaciji vso industrijo Slovenije. Glasom dobajajočih obvestil prisostvuje skupščini mnogo zastopnikov gospodarskih organizacij in oblastev iz drugih pokrajin kraljevine ter se pričakuje sploh številna udeležba. Dnevni red obsega posle, predvidene v Statutu, in premembo Statuta v smeri nadaljnjega razvoja Zveze. Glavna skupščina ni javna; člani se izkažejo s člansko izkaznico za leto 1919 ali 1920, vabljeni gosti z vabilom.

— Zaprtje: Profesor Klebs v Chikagi, slavn raziskovalec na polju zdravilstva, potrjuje, da je preizkusil izborne učinke »Franz-Josef« grenčice z najboljšim uspehom.

Ljubljanske novice.

lj Pozivlj V petek dne 17. decembra t. l. se praznuje rojstni dan regenta Aleksandra. Vabim vse hišne posetnike in vse meščanstvo ljubljansko, da naj ta praznični dan okrase svoje hiše in svoja stanovanja z narodnimi in državnimi zastavami. — Župan: dr. Tavčar l. r.

lj Krajevni odbor S. L. S. za šolski okraj. Danes v četrtek ob 8. uri zvečer bo v Jugoslovanski tiskarni III. nadstropje seja krajevnega odbora S. L. S. za šolski okraj. Navzočnost vseh članov nujna. — Predsednik.

lj V soboto ob 8. uri zvečer se vrši v srebrni dvorani hotela »Union« občni zbor »Družabnega kluba« z običajnim sporedom.

lj Odborova seja »Slov. Straže« se danes ne vrši.

lj Javno predavanje, ki ga priredi »Gospodarsko in izobraževalno društvo za Krakovo in Trnovo« se vrši danes ob 7. zvečer v trnovskem župnišču. Predava g. prof. dr. V. Šarabon. Vstop vsakomur prost.

lj Zveza uradnic in trg. nastavljenk Krekove prosvete ima v petek zvečer ob pol 8. kratko predavanje in obenem občni zbor. Vse članice prosim, da se prav gotovo udeležijo občnega zbora. — J. A. predsednica.

lj Ljudski oder v Ljubljani. Danes zvečer ob pol 8. uri se vrši zelo nujna in važna seja Ljudskega odra. Prosim vse gg. odbornike točne in gotove udeležbe. — Podpredsednik.

lj Predavanje SKSZ v Ljudskem domu se je vršilo v torek zvečer ob pol osmih ob obilni udeležbi. Predaval je g. profesor V. Šarabon o gospodarskem zemljepisju. Primerjal je gospodarstvo posameznih dežel pred vojsko in po vojski in kazal na velike spremembe glede pridobivanja posameznih tvarin, n. pr. kave, kave, promoga, petroleja itd. Posamezne točke je pojasnjeval na gospodarsko-zemljepisni karti. — Prihodnji torek, dne 21. decembra bo predavanje o priljubljenem pisatelju dr. Franu Deteli, ki je praznoval ta mesec svojo sedemdesetletnico.

lj Odborova seja Nove založbe bo danes 16. t. m. ob 6. uri zvečer v navadnih prostorih. Spored: Občni zbor. Prosim vse tovariše odbornike, da se seje zanesljivo udeležijo. — Predsednik.

lj Promocije. Dne 13. decembra 1920 ob 12. uri se bodo vršile v deželni zbornici promocije naslednjih kandidatov za doktorje prava: Gg. Luka Kravina, avskultant v Ljubljani; Stefan Skubic, komisar deželne vlade v Ljubljani; Vinko Zorec, absolviran pravnik.

lj Mladinski dom na Kodeljevem. Na praznik sv. Štefana — v nedeljo, dne 26. decembra ob pol 5. uri popodne bo v Mladinskem domu na Kodeljevem božičnica v prid mladini. Iz prijaznosti sodeluje celotna salezijanska godba in dramski odsek z Rakovnika z igro: Skriti biser. Člani društva za mladinske domove in prijatelji mladine se tem potom vlnudno vabijo.

lj Javno predavanje na univerzi se vrši danes zvečer ob 8. uri. Predava g. univ. prof. dr. F. Veber iz cikla »Telo in duša« III. del: Brezčasna harmonija med duševnim in ne duševnim svetom.

lj Veseloigro »Učenjaka«, ki je redka na naših odrih, vpizori v nedeljo ob 8. uri zvečer mladinska S. O. na Ljudskem odru. Predprodaja vstopnic v prodajalni Kat. tisk. društva (Ničman).

lj K božičnici naše S. O. vabimo starše članov organizacije, starejšine, akademike in vse ljubitelje resnega dijaštva. Bogat spored obeta mnogo življenja in bo dokazal pravo stremenje naših najmlajših. Prične se točno ob 7. uri (v soboto, 18. decembra v veliki dvorani Ljudskega doma).

lj Naša mladina. Dasi se je na splošno milje na naših srednjih šolah zelo izboljšal, se še poznajo zle posledice vojske. Posebno na realki se še mladina ni tako disciplinirala, kolikor je to potrebno, dasi stori profesorjski zbor v polni meri svojo dolžnost. Izključena sta bila dva dijaka, ker sta uganjala grdobije. Neki realce, katerega je gospod profesor vpisal v razrednico, si je prerezal žile na roki, toda poškodba ni bila težka in bo okrevla.

lj Povišanje krušnih cen. Mestni magistrat dovoljuje na izvanrednem občnem zboru Zadruge pekov, dne 13. decembra 1920 zahtevano podražitev kruha za 1 do 2 K pri kg. Povišanje cen kruha je povzročilo podraženje moke za K 1.50 do 2 K pri kg ter povišanje plač pomočnikom. S ponedeljkom, dne 20. decembra t. l. stopijo sledeče cene v veljavo: bel kruh 16 K kg, ržen kruh (z zadnje pšenične moke) 10 K, ržen kruh (1/2 ržene, 1/2 pšenične moke) 12 K, navadne žemlje 20 K, mlečne žemlje 26 K, maslene pecivo 32 K kg. Uvesti se mora enotna teža kruha, to je štruce po 1 kg, 1/2 kg in 1/4 kg. Navadne žemlje se bodo prodajale po 1 K 20 kosov na kg. Stranke se prosijo, da vse nepravilnosti pri prodaji kruha takoj naznanijo pri mestnem tržnem nadzorstvu.

Orlovski vestnik.

Orlom! Udeleženci pogreba dr. Antona Mahniča se odpeljejo iz Ljubljane v petek, dne 17. decembra ob 6. uri zvečer. Potujemo v civilni obleki. Kroje vzamemo s seboj.

Redni in podporni člani orlovske organizacije, ki se žele udeležiti pogreba presv. škofa dr. Mahniča v Zagrebu naj se zgledajo v pisarni O. Z., Jugoslovanska tiskarna III. nadstropje, kjer dobijo izkaznice za polovično vožnjo, v kolikor jih še niso dobili.

Opozarjamo vse naše redne in podporne člane, da je dovolila južna železnica za dr. Mahničev pogreb na progi Ljubljana—Zagreb ian Maribor—Zagreb polovično vožnjo za III. razred. Vsek se mora izkazati z zeleno izkaznico, ki se dobi pri Orlovski zvezi v Ljubljani. Izkaznico si pusti žigosati pred nastopom vožnje pri postajni blagajni in nato velja listek do Zagreba tudi za nazaj. Izkaznica velja za petek, soboto in nedeljo. — Orlovska zveza.

Skupni sestanek ljubljanskih Orlov in Orlic se radi pogreba škofa dr. Antona Mahniča ne vrši v petek, ampak zaenkrat od pada.

Najnovejša poročila.

ŽALNA SEJA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 15. decembra. (Izvirno) Povodom smrti škofa dr. Mahniča je imel Jugoslovanski klub žalno sejo, v kateri je imel dr. Korošec spominski govor na pokojnika. O dr. Mahniču prinašajo vsi belgrajski listi članke, v katerih slave delovanje velikega jugoslovanskega škofa.

PASIČ DOBIL MANDAT ZA SESTAVO VLADE.

Belgrad, 15. dec. Danes se bo nadaljevalo posvetovanje na dvoru. Povabljeni sta bila na dvor gg. Pašić in Davidović. Tekom dneva bodo povabljeni tudi še ostale stranke.

Belgrad, 15. decembra. (Izvirno) Nikola Pašić je dobil danes dopoldne od regenta mandat za sestavo nove vlade. Pašić naglašja, da se mora smatrati ponudba tega mandata kot neoficijalna, dokler ne dozna za mišljenje posameznih strank in klubov o političnem položaju. Popoldne je bil Nikola Pašić pri regentu, kateremu je poročal o političnem položaju.

PASIČ PRI PREDSEDNIKU JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 15. dec. (Izvirno) Danes dopoldne je imel Nikola Pašić posvetovanje s predsednikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem o političnem položaju, ki je nastal po demisiji Vesničevega kabineta. Dr. Korošec je ob tej priliki naglašal stališče kluba glede poslovnika, ustave in drugih političnih vprašanj, ki so s tem v zvezi. Pašić je zaprosil, naj se mnenje kluba predloži pismeno.

NEOMAJNO AVTONOMISTIČNO STALIŠČE JUGOSLOV. KLUBA.

Belgrad, 15. dec. (Izvirno) Jugoslovanski klub stoji trdno na stališču, ki ga je zavzel glede ustave. Pogajal se bo samo s skupinami, ki bi podpirale njegovo stališče. Klub zahteva avtonomijo pokrajin v zgodovinskih mejah s pokrajinskim zborom, odgovornim pokrajinski vladi, od česar ne bo odstopil niti za korak.

SKLEPI JUGOSLOV. KLUBA V PROMETNIH ZADEVAH.

Belgrad, 15. dec. (Izvirno) Danes je Jugoslovanski klub pričel razpravljati o gospodarskih vprašanjih posameznih pokrajin. Razpravljalo se je o razmerah v Sloveniji, Medimurju, Prekmurju in Zagorju. Sklenilo se je, da se prične najživahnejša akcija z zgradbo železniške proge Rogatec—Krapina—Golubovac in proge vzdolj Sotle. Obenem je bilo sklenjeno, da se podvzamejo koraki za napravo prehodov preko Drave in Mure in za vzpostavitev avtomobilskih zvez med posameznimi kraji, dokler se potrebne železniške proge ne zgrade.

DVE STRUJI V RADIKALNI STRANKI VESNIČ — PROTIČ.

Belgrad, 15. dec. (Izvirno) Nikola Pašić je bil dalje časa na dvoru, kjer je poročal o poteku pogajanj za sestavo vlade regentu. Pogajanja za sestavo nove vlade se pravzaprav še niso pričela. Do tega časa Pašić z demokrati še ni razpravljaj o sestavi nove vlade. V radikalnih in demokratskih krogih prevladuje mnenje, da je treba ustvariti vlado močne roke. Pred sestavo vlade pa je treba sporazuma glede okroiranj poslovnika, ustave in zakonodajne kompetence ustavne skupščine. V radikalni stranki se vodi oster boj dveh struj, in sicer je prva za zvezo z demokrati, druga pa je za pogajanja s strankami bivše parlamentarne zajednice. Na čelu prve struje stoji dr. Vesnić, Trifković in dr. Laža Marković, na čelu druge struje pa je Stojan Protić. V političnih krogih sodijo, da bo zmagoval Protićevo stališče in da bo večina radikalcev proti temu, da bi se centralistična ustava vsilila Hrvatim in Slovincem.

POGAJANJA ZA SESTAVO VLADE.

LDU Zagreb, 15. dec. (ZNU) »Jutarnji list« poroča iz Belgrada: Uradna pogajanja za sestavo nove vlade se bodo začela šele v nekaterih dneh. Iz krogov muslimanske stranke se doznava, da se pri njih z večjimi simpatijami izraža želja, da se sestavi vlada pod Stojanom Protićem, ker je neka razlika med Protićevo in Pašičevo politiko. V muslimanskih krogih se veruje, da se Protić bolj približuje njihovim željam.

LDU Zagreb, 15. dec. (ZNU) »Narodno djelo« poroča iz Belgrada: Včeraj so vsi parlamentarni klubi imeli v poslopju konstituente seje, na katerih so razpravljali o situaciji ter so se sprejeli sklepi glede položaja, ki je nastal z odstopom vlade. Po izjavah, ki se doznava od voditeljev posameznih klubov, se zdi, da bi mogli sestaviti vlado samo radikali in demokrati. To bi podpirali zemljeradniki in narodni socialisti. O stališču klubov, ki so bili prej v parlamentarni zajednici, se ne ve nič pozitivnega.

NALOGA PASIČA INFORMATIVNEGA ZNAČAJA.

Belgrad, 15. decembra. (Izvirno) Gotovo je, da bodo pogajanja Nikole Pašića za sestavo nove vlade trajala dalje časa. Glavna naloga Pašića je za sedaj, da pozizve za mnenja parlamentarnih klubov ter da o tem poroča kroni.

PREDSEDNIK NARODNEGA KLUBA DR. DRINKOVIĆ.

Belgrad, 15. decembra. (Izvirno) Narodni klub je izvolil za predsednika dr. Drinkovića in ne dr. Laginjo, kakor se je prvotno poročalo iz Narodnega kluba. Nekateri so govorili tudi o dr. Šurminu, a končno je bil izvoljen dr. Drinković, ki ima zveze z dvorom, in ne dr. Šurmin, ki ima zveze z Radićem.

RADIĆEVCI GREDO K POGAJANJEM V BELGRAD.

Belgrad, 15. decembra. (Izvirno) Jutri dopoldne dospe semkaj 5 Radićevih zastopnikov, da razpravljajo z drugimi strankami o političnem položaju. Konferirali bodo tudi s Pašićem. Zastopniki Radićeve stranke so dr. Horvat, dr. Konjević, Predavec, Kovačević in Jagatić. Kvestor konstituente jim je preskrbel stanovanja.

ZMANJSANJE ARMADE.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) V glavnem generalnem štabu se dovršuje načrt zakona o organizaciji vojske. Ta načrt predvideva zmanjšanje števila vojske v stalnem kadru v mirnem času. Nekatere edinice se bodo menda ukinile. Skrajšal se bo tudi rok službovanja.

KONFLIKT MED SRBIJO IN BOLGARIJO.

LDU Belgrad, 15. dec. (ZNU) Ker je Bolgarska pogazila neuillyko pogodbo, ne izvršujoč njenih uredov, ki so važne za našo državo, je naša vlada dne 15. t. m. odredila, da se prekine vsak promet med Bolgarijo in Jugoslavijo.

NOVA MAŽARSKA VLADA.

Budimpešta, 15. dec. (Izvirno) Kabinetna kriza se je približala svoji rešitvi. Izvzemši portfeljev finančnega in zunanega ministra bo novi kabinet isti kakor doslej. Za finančnega ministra bo brzkone imenovan Roland Hegedus, za zunanjega pa grof tefan Bethlen. Jutri bo nova vlada že sestavljena.

HOMATIJE NA IRSKEM.

LDU London, 14. dec. (Reuter) Vojašnica v Ballinales je bila davi napadena. Ubit je bil en orožnik, trije pa so bili težko ranjeni. Po peturnem boju so se morali napadalci umakniti.

BORZA.

LDU Zagreb, 15. dec. (ZNU) Devize: Berlin 206—208, Italija 540—543, London 530—540, Newyork, ček 153.50—154, Pariz 910—915, Praga 178—0, Dunaj 23.80 do 24. Valute: Ameriški dolarji 150—152, avstrijske krone 26—27, carski rublji 84 do 86, 20 din. v zlatu 492—0, angleški funt 0—515, francoski franki 882—888, napoleonor 490—493, nemške marke 204 do 205, romunski lei 195—203, sovereign 555—0, italijanske lire 520—530, turška lira v zlatu 535—0.

Ljubljanska porota.

Porotnemu senatu je včeraj predsedoval g. dvorni svetnik Vedernjak, votanta sta bila gg. nadsvetnik Žužek in okrajni sodnik Avsec.

Najprej je razpravljala porota proti posestniku Antonu Brencetu iz Rakitne, kateri je 13. oktobra letos s sekiro svojo mater tolkel po glavi in ko ga je mlo prosila, naj jo preneha tepsti, je zakričal nad njo: »Kaj še nisi crknil, hudič?« in je še enkrat na tleh v krvi ležečo mater udaril po glavi, nakar je umrla. Ubil bi bil tudi svojo staro mater in sestro, toda sta mu ušli. Ker je senat sklenil zaslišati še nekaj prič, je g. dvorni svetnik Vedernjak odgodil razpravo do 6. zvečer in pričel razpravljati o sledeči zadevi:

Janez Zupan iz Senčurja pri Kranju in Iv. Luskovec sta se zagovarjala pred poroto, ker sta obdolžena, da sta v Senčurju pri Kranju svojem gospodarju Francetu Kuraltu ukradla 80 kg pšenice v vrednosti 500 K. Dne 25. avg. je pa Ivan Luskovec ukradel na Pogačarjevem trgu mokarju Ivanu Vrečku iz žepa suknjice, višecga na stojnici, listnico z gotovino od 8 do 10 tisoč kron. Policija je tatu prišla drugo jutro in našla pri njem še znesek 3743 K 60 v. Obtožnica je zagovarjal g. dr. Furlan. Temeljem pravoreka porotnikov je g. predsednik razglasil sodbo, s katero je bil Ivan Luskovec obsojen na dve leti težke ječe, Zupan pa je bil oproščen (8 ne, 4 da).

Ob 4. popoldne je otvoril g. dvorni svetnik Vedernjak razpravo o sledeči zadevi:

Ob 4. popoldne sta prišla na vrsto A. J. in M. P. Obtožba ju obdolžuje: V nedeljo dne 24. oktobra 1920 je bilo vlomljeno v manufakturno trgovino Angeloslava Hrastnika in je bilo ukradeno manufakturno blago v vrednosti 62.512 K. Storiteli so bili prvotno popolnoma neznani. Po dolgotrajnih natančnih poizvedbah je policija ugotovila, da je vlomil A. J. Fant je s prva tajil, nato pa povedal, da sta vlomila skupaj z M. P., s katerim sta se spoznala, ker sta hodila skupno v gledališče. Ker P. ni imel denarja, je plačeval zanj J., ki je hodil v parter na sedež, P. pa na stojšče. J. je sklenil izvršiti vlom v Hrastnikovo trgovino zato, da bi za sebe in za P. aboniral dva sedeža v parterju gledališča in da bi P. boljše oblekel. Pregovoril je P., da mu je pri vlovu pomagal. Vse ukradeno blago sta odnesla v kuhinjo, odtam sta ga pa prepelela v neko šupo na Barje, kjer se je tudi potem vse našlo. — J. je zagovarjal g. dr. Švigelj, P. pa g. dr. Puc. J. in P. sta priznala, kar sta storila.

Porotniki so vprašanje glede na krivdo A. J. potrdili z 8 glasovi da in s 4 ne, glede na M. P. pa zanihali krivdo da in 8 glasovi ne in s 4 da. Predsednik senata g. dvorni svetnik Vedernjak je na to razglasil sodbo, s katero se je M. P. oprostil, J. pa obsojen na 1 leto težke ječe.

Takoj na to se je nadaljevala razprava proti Antonu Brencetu. Zaslišane so bile še tri priče, nakar sta govorila gg. državni pravdnik dr. Modic in zagovornik dr. Švigelj, nakar je g. dvorni svetnik Vedernjak podal temeljit resurme. Porotniki so vprašanje o uboju potrdili z 8 da in s 4 ne, nakar je razglasil g. dvorni svetnik Vedernjak sodbo, s katero je bil Brenc obsojen na 5 let težke ječe. Razprava se je zaključila ob 9 1/2 zvečer.

Danes se bo pod predsedstvom g. svetnika Pernuša pričela porotna razprava proti Gorikičevi tatinski družbi, katera bo trajala 3 dni.

Turistika in sport.

Zimski sport v Bohinju. Veliko sportno in zabavno sankališče v Bohinju je pravkar popravljen, razširjeno in izbornop izpopolnjeno ter nudi predvsem spodnjo nad 1 km dolga gladka proga letos prvovrstno in najlepše sankališče. Istotako je bila pretečeni teden izgotovljena prva umetnozgrajena smuška skakalnica vrh smuškega vezbališča tik nad sankališčem ter, so se vršili dne 12. t. m. že prvi po-

skusni skoki. Skakalnica — prva v Jugoslaviji — bo omogočala skoke na 25—30 m v daljavo. Točnejša poročila, načrti v prihodnjih decembru. Številka »Sporta«.

Smučarski tečaj v Ljubljani. V svrhu teoretičnega in praktičnega izvešanja novega smučarskega naraščaja priredi smučarski klub Ljubljana redni brezplačni smučarski tečaj pod strokovnim vodstvom, ki bo trajal ob ugodnih popoldnevih približno do novega leta. Prijave — pisмено ali ustno — na: Smučarski klub Ljubljana Narodni dom (prostori Sportne zveze) od 3. do 6. ure. — Podrobnosti sledi drugič.

Prosveta.

pr Simfonični koncert »Orkestralnega društva Glasbene Matice« dne 13. dec. t. l. Poglaviti vtis je bil ta, da je profesor Jeraj s pomočjo diletantov — vsaj godala so bila povečini v njih rokah — dosegel velik uspeh. Res, da orkester še ne kaže tako enotnega lica in ni tako strnjen v eno samo ustrojstvo, da bi ga volja dirigentova prav do zadnjega giba prevzemala po lastni zamisli, vendar so bila zlasti godala gosta, široka, mehka, kakor valove je se je v gorkih, dobro medsebojno odtehtanih sunkih zaganjalo to morje in vspejalo ob naših srcih; ne vselej brez neke ostrosti in krhkosti, ki jo bo pa vztrajna požrtvovalnost ob skupnem delu — recimo — igraje odpravila. Pihala in trobila so se izpočetka vsaj mestoma delala, kakor da hočejo prevzeti vlogo samostojnih disidentov, pa so se kasneje le sama v sebi in z drugimi glasbili vred dobro pod en klobuk spravila.

Čajkovskega Serenada se je pravzaprav rusko pokazala še le v elegiji, pravi ruski, globoko tleči ogenj pa zagori še le v finalu. Igrali so pa že prva dva dela izvrstno, z gorkim čuvstvom; valčku je dirigent s preveliko agogiko in ritmičnimi imponderabilijami mnogo pomagal do izbranega uspeha.

Berlioz nas je z Rimskim pustom iznova uveril, da je imel silen čut za nenavadne instrumentalne učinke, da pa za tem blestečim in prelestnim zunanem sijajem notranost ne doživlja le krasote, ki jo svet občuduje: več zunanega videza kot notranje iskrenosti. Podali so ga prepričevalno. Dir in skok, neugnani smeh in razposajena radost — ne prav vselej brez globljega čuvstva in vsaj rahle slutnje skritega žela se je kaj živo pred nami razvijal.

Škerjanc se nam je topot predstavljal s »Simfoničnim stavkom«. V resnoben značaj je odet, zelo barven, vendar pa se nam je zdel izpočetka malo razkasan; morebiti je instrumentacija temu vzrok, ker po razvoju kompozicije same na sebi se zdi zelo enoten. Imeli smo vtis kot da so izprva instrumenti med seboj v neki opreki. Tudi se je morda preveč čutila tendenca vsako disonanco točno podati in poudariti; pri starejših skladbah nastopajo disonance res kot konstruktiven element, v novejših imajo pa pogosto le dekorativni pomen, barvo hočejo dati skladbi predvsem, oviti jo z neko tajinstveno kopreno, doseči neko mehko, svetlo, prosodno zračnost, ki se pa zdi, da jo prehudo neudarjeni disonanci toni preganjajo. V drugi polovici se je pa vse strnilo v prav prijetno toploto, ki nas je resnično ogrela. Morebiti se pa v prvi polovici tudi orkester ni do dobra vživel v skladbo, in je zato nismo mogli uživati z neskaljenim užitkom; če je to, smo nekaj podobnega že imeli priliko opazovati pri Sattnerjevi »Soči«, ko prvi večer orkester ni tega dosegel, kar je skladba vsebovala.

Rimskij-Korsakov nam je v »Nagrobnicu« izprva podal topo žalost, ki jo pa hitro ublaži ruski cerkveni Koral in pa dobro podčrtana misel, da je odšla pomembna osebnost.

Najlepša se je poročevalcu zdel Ljadova: »Balada«. Takoj izpočetka nas s svojo malo elegičnim kantilem izza harfinega ozadja prestavi v romantično občutje ruske sobe, z lesom obite, z nizkimi okni; sagot — škrt se dobrovoljno prikrhota s tovariši, ki cingljajo; basi kot divji mošče s copotajočimi koraki postopajo okoli poslušavcev, oboja in flauta živahno pripovedujeta, harfa pritruje, kima, nagačivi škrtateljčki rožičke skoz okna pomaljšajo in radovedno v sobo pogledujejo in se še malo potrkajo. Cela star je silno ljubko zamišljena in je bila v celoti enako ljubko tudi igrana. Poslušavci je pa niso doumeli. Bolj jih je razvnel Liszt s Preludij; ki se kot Lisztove reči sploh zelo jasno razvijajo. Pri tem se tudi trobila poponoma enotno nastopala. Nenavadno mogočen je bil že njih nastop, ko se prikažejo z glavnim motivom, in še silneši ko proti koncu opisujejo življenske boje in zmage. — Orkestralno društvo je torej ne le po materialni plati — nje znak je sijalen obisk, ampak pred vsem po umetniški plati kar moč zadovoljno.

F. K.

pr Carevič dr. Josip. »Promjene u novom crkvenom zakoniku«; drugo izpravljenno i popunjeno izdanje. Cijena din. 3. Komisionalna naklada Hrv. Knjižare u Splitu. 8°, str. 82. Sigurno je, da se je osjećala potreba dijelca, koji bi nam u kratkim potezima prikazalo promjene kanonskog prava, što ih je donio novi zakonik Hristove Crkve. Ovoj je potrebi zbilja doskočio g. pisac, koji je već poznat sa svojih temeljitih rasprava filozofskog i teološkog sadržaja. Koliko je uspjela ova brošura pokazuje i to, što je prvo izdanje brzo raspačeno izakako je od sveukupne kritike bilo dobro primljeno. Ovo drugo izdanje je ispravljeno i popunjeno novim poglavljem o odnošaju između crkve i države, te dodatkom konkordata sklopljena 24. 6. 1914 između sv. Stolice i Srbije. Ovaj konkordat je najjasniji dokument, kako sv. Stolica poštuje svetinje našega naroda. Brošura je razdijeljena prema novom zakoniku; stoga g. pisac govori: 1. 0 opštenim pravilima. 2. 0 osobama. 3. 0 stvarima. 4. 0 postupku. 5. 0 prestupima i kaznama. Dijelce je pisano razgovjetno, znanstveno i praktično; upozoruje nas također na važnost novog crkvenog zakonika, koja sastoji u jedinstvenoj obradbi čitavog crkveno-pravnog gradiva, u riješenju mnogih do sada prijepornih pravnih pitanja i u prilagođenju današnjim prilikama. Hristova se crkva, veli pisac, može s novim zakonikom zbilja ponositi; a i s formalne strane može novi zakonik, da se takmi s modernim zakonima. Ovo dijelce preporučujemo svećenicima i uopće pravnicima, a napose bogoslovcima i studentima prava.

pr O brzjavnem prometu. V »Slovencu« z dne 21. okt. t. l. sem »o brzjavnem prometu« omenil, da je posebno Hughesov (izg. Hjuž) stroj zelo priročna priprava za brzjavljenje. Potrebno pa se mi zdi, da to brzjavljenje obrazložim nekoliko natančneje. Ko je profesor Hughes (izg. Hjuž) svoj stroj izumil v Ameriki, ga je potem, kakor sem že omenil, prinesel najprej v Pariz in ga je tam več let popravljal in izpreminjal. Leta 1867 je svojo pripravo dokončal ter stopil z njo pred javnost, eno leto pozneje (1868) je Hughesov stroj poleg Morsejevega stroja brez pogreška deloval. Mehanizem Hughesovega stroja je se sedaj zelo izpopolnil, danes je ta priprava najbolj uporabna pri brzjavu. Za odpošiljatev enega znamenja ali črke je potreben samo kratek električni tok, s katerim postaja, ki ji brzjavljamo, sprej-

me že tiskano znamenje. Na večjih brzjavljnih postajah, kamor se stekajo glavne proge in kjer je dopisovanje tako ogromno, da ga navadni Hughesov stroj ne more zmagati, se vrši brzjavljenje s Hughesovim dvojnimi sestavom. Brzjavlja se potem tako, da se brzjavke na obeh dopisujočih postajah odpošiljajo in sprejemajo istočasno po isti progi. Na obeh postajah sta postavljena po dva Hughesova pristojaja, »prejemalo« in »oddajalo«, in poleg tega sestav, ki ga tvorijo umetna proga, diferencialni galvanometer in diferencialni relej. Vse te priprave za dvojno brzjavljenje so staknjene s progo. Prednost te priprave je v tem, da n. pr. oddajamo nepretrgano na prvem Hughesovem pristroju »oddajalo« lastne brzjavke, katere nasprotna postaja, kakor sem omenil, na papirnatem traku sprejema tiskane s črkami. Na drugem pristroju, »prejemalo«, pa od nasprotne postaje nepretrgano sprejemamo istočasno in po isti progi. Dopisovanje gre lepo in zelo hitro naprej. Druga prednost je ta, da se pri tej pripravi ena proga prihrani. Pri dvojnem brzjavljanju po dolgih progah se na vmesnih postajah izvrši prenos. One brzjavne postaje, ki morajo dopisovati po dolgih progah, brzjavljajo s protitokom. Tako brzjavljenje motijo tuji vplivi, n. pr. dotikanje ter indukcijski toki sosednjih prog, šele tedaj, ako so jačji nego mirovni tok, ki stanovalno teče po progi. Na dolgih progah lahko protitok uporabljamo za eno in dvojno brzjavljanje. Na zelo dolgih progah n. pr. Praha—Beograd; Dunaj—Bukarest (1600 km); Dunaj—Sarajevo (1300 km) se na vmesnih postajah nameščajo priprave za prenos dvojnega brzjavljenja s protitokom. Urejene so v splošnem tako, kakor za navadni prenos dvojnega brzjavljenja. (Prihodnjič dalje o telefonskem prometu.) — Ivan Napotnik, višji poštni kontrolor.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v C	Nah. vetrov	Prijava v mm
14. 12. 21 h	739.2	0	—	obl.	—
15. 12. 7 h	738.5	-2.7	—	sneg v.	6.1
15. 12. 14 h	737.6	-1.2	—	sneg v.	—

Sušnja za kuhinjo se sprejme tako v restavraciji »Slon« Ljubljana. 5023

Pro a se v sredini mesta biša z nekaj vrta. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 5024.

Prodaja se dve visoki omeri ter ena miza. Polzeve se pri gosp. Keciču, Erjavčeva cesta št. 19, III. nadst. sola na Vrtači. 5.21

Išče se deklet z dečle, ki zna šivati in molziti, drugega gospodinjstva se pr uči v službi. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava pod št. 5022.

Vodovodne cevi in plinske cevi v premeru 4/4 in 5/4 cole, oddaja mnogo pod dnevno ceno uvozna trvdka J. Razboršek, Šmarino pri Litiji.

Proda se do bro ohranena »Baga« (Wertheim). Oglejda se lahko v bote u Tivoli. 4388

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, pri želodčnih težkah in pri izgubiti moči je stari vinski konjak v mleku pravo oziljavno sredstvo, pri trganju v udih, revmatizmu je staro, izkušeno, boli ublažuje oče sredstvo za vrbavanje. 2 polit. stekl. pošlje franko za vnaprej posanih K 145 Beneš Hertl, lastnik, grad. Golč pri Konjicah Slovenija.

Lekarna v Logatcu

dobavlja pristno norveško ribje olje v izvornih posodah po 100 kg, tudi v manjših množinah, kakor tudi ricinovo olje, kaffir, amerik. vazelin in razne specialitete. 5000

KARBID

in krasne ka. b. dne namizne in ru. dokopne svetičke po tovarniški ceni v glavni zalogi

IVO ANDRASH TZ, Maribor

Vodnikov trg št. 4.

Dr. JOŽEF LUZAR

okrajni zdravnik v Kočevju

ordinira

v hiši št. 85 (nasproti okr. glav. varstva) II. nadstr. od 8. do 11. ure.

Kupujemo za naslo tvornico »Vulkan« v Kranju po najvišjih cenah stare

gumijsve odpadke

auto- in bicikl zračnice itd. Ponudbe na »Atlanta«, Ljubljana, Cigaletova ulica 1.

Oglasi v »Slovencu« imajo velik uspeh.

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni ima na prodaj

tovorni avto

znamke »Raba« s 40 HP. Avto je v popolnoma brezhibnem stanju in na ogled pri tvrdki Melistropa, Maribor. Natančnejše podatke dale ravateljstvo zadruge.

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni ima v zalogi večje množine

VINA

iz leta 1918 in 1919. — Ponudbe se naj naslove na naslov zadruge.

LEPA VILA

V Ebenu št. 19, pošta Kočevska Reka, se prodaja takoj enonads. ropana vila, priprava za gostilno in obrt, ima 5 sob, 2 kuhinji, nekaj pohištva, hlev, sadni vrt, senjak, 2 senožeti, 2 njivi, 1 gozdič, dobro kapljo. Vprašati pri lastniku I. Grabnarju, Celovco, Bahnhofsstrasse 47 ali pri okr. gozdarju Ed. Dietz v Ebenu, pošta Kočevska Reka, pri katerem naj se kupci pred ogledom ogleda. — Posredovalec izključent.

Samo 4 dni!

Namesito božičnega darila

svojim cenj. odjemalcem bode podpisana trvdka prodajala brez vsakega dobicla samo 15, 16, 17. in 18. t. m. en gros in en detail močne, trpežne uoljše in navadne moske cevje, v-e na roko šivane in iz najboljšega usn.a. in sicer v trgovini na Mesnem trgu n v »Balzanu« skladišče št. 54 (od 8. do pol 12. ure dop. in od pol 3. do 5 ure pop.

Kdor hoče imeti res dobro in po cenj. obutev, naj ne zamudi te prilike.

VASO PETRICICA nasled. SAMEC.

Otvoritveni oglas.

Dovoljujem se cenj. občinstvu naznaniti, da sem otvoril v MARIBORU, Slovenska ulica številka 7

I. specijalno trgovino s pisalnimi stroji in s pisarn. potrebščinami.

Prevzemajo se tudi popravila pisalnih strojev vseh sistemov. — Dalje sem prevzel zastopstvo pisalnega s roja znamke »Kontinental«. — Priporočam se za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Edvard Legat.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 — Podr. Jurčičeva ul. 9 priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavlo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Teleron št. 470.

EDOARDO VELICOGNA

TRST, PIAZZA DELLA BORSA štev. 9.

Velika zaloga bombažastih in volnenih tkanin. Razpologam takoj z nad 10.000 kg volne razne kakovosti za pletilna dela. Walter. & Moule št. 6. 8. 10. 12. točno 12.000 kg.

Zalostnim srcem javljamo vsem prijateljem in znancem prezalostno vest, da je Vsemogočni Bog poklical k sebi našo predobro in predrago staro mater, tačo in teto, gospo

Magdaleno Šinkovic roj. Zavrl

ki je danes ob 6. uri zjutraj v starosti 78 let po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažil sv. vere mirno zat snila svoje trudne oči.

Pogreb nepozabne pokojne ce se bo vršil v četrtek, 16. dec. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Dunajska c. 17, na pokopališče k Sv. križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Mar. Oznanenja.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1920.

Žalnoči ostali.

Božično sporočilo gg. trgovcem i. t. d.!

Karamelke »Koline«, prvovrstne češke sladkorčke, ima v zalogi Ljublj. komerc. družba, Ljubljana; Bleiweisova cesta št. 18, kot jugoslovanska reprezentantinja tovarne »Koline«, Kolin. — **Cena izredno nizka!** — Oddaja se samo v zabojih po 100 kartonov.

Brzjavi: Komercijala, Ljubljana. — Telefon: 408.

TVORNICI KEKSOV, PREPECENCEV, OBLATOV IN VEFELJNOV

V. BIZJAK IN DRUG priporoča svoje

ROGASKA SLATINA fine izdelke.